

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS**

PAŽYMA

**DĖL VYRIAUSYBĖS 2012 M. LAPKRIČIO 7 D. NUTARIMO NR. 1354 „DĖL SUSKYSTINTŲ
GAMTINIŲ DUJŲ TERMINALO BŪTINOJO KIEKIO TIEKIMO IR GAMTINIŲ DUJŲ
VARTOJIMO PAJĖGUMŲ NUSTATYMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“
PAKEITIMO“**

2020-11-24 Nr. NV-3178

Vilnius

Projekto teikėjas – Energetikos ministerija

Projekto tikslas – nustatyti 2021 metams suskystintų gamtinių dujų terminalo (toliau – SGD terminalas) būtinąjį kiekį, sumažinant jį nuo 4–6 standartinio dydžio SGD krovinių iki 2 tipinio dydžio SGD krovinių per metus.

Dabartinė situacija:

Suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo (toliau – SGDTĮ) nuostatos nustato, kad SGD terminalo būtinasis kiekis yra Vyriausybės nustatyta tvarka apskaičiuotas, suderintas su Valstybine energetikos reguliavimo taryba (toliau – VERT) ir Vyriausybės patvirtintas SGD terminalo būtinajai veiklai užtikrinti reikalingas minimalus metinis dujinamų gamtinių dujų kiekis. Minimaliu metiniu dujinamų gamtinių dujų kiekiu pripažįstamas toks gamtinių dujų kiekis, kuris pagrįstai reikalingas SGD terminalo dujinimo technologijos procesui užtikrinti. SGDTĮ taip pat numato, kad SGD terminalo būtinąjį kiekio tiekimo laikotarpį, kuris negali būti ilgesnis kaip pradinis SGD terminalo eksploatavimo laikotarpis, tai yra 10 metų nuo SGD terminalo eksploatavimo pradžios, nustato Vyriausybė. SGDTĮ 5 straipsnio 2 dalis nustato, kad Vyriausybė, tvirtindama SGD terminalo būtinąjį kiekį, privalo įvertinti gamtinių dujų poreikį šalies ūkiui ir visas jų tiekimo galimybes. Vyriausybės 2019 m. lapkričio 6 d. nutarimu Nr. 1122 patvirtintas SGD terminalo būtinasis kiekis 2020 metams yra 4–6 standartinio dydžio SGD kroviniai.

Remiantis SGD terminalo operatoriaus pateikta informacija, 88 dienos yra maksimalus laikotarpis, per kurį terminalas gali nevykdyti SGD dujinimo ir užtikrinti nuolatinį terminalo pasirengimą prireikus atnaujinti dujinimą ir gamtinių dujų tiekimą į perdavimo sistemą. Operatorius taip pat nurodo, kad, planuojant SGD dujinimo režimus orientuojantis į minėtą maksimalią SGD nedujinimo trukmę, yra įmanoma išlaikyti tinkamą terminalo techninę būklę pristatant 4 tipinius (~140 000 m³ SGD) SGD krovinius per metus. Remiantis oficialia informacija, 2016–2020 metais į Klaipėdos SGD terminalą buvo pristatoma 10–20 tipinio dydžio SGD krovinių, iš kurių didžiąją dalį sudarė komerciniams terminalo naudotojams skirti SGD kroviniai. 2021 metais SGD terminale pristatytų SGD krovinių kiekis išliks panašus, numatoma, kad komerciniams SGD terminalo naudotojams bus pristatyta ne mažiau kaip 10 standartinio dydžio SGD krovinių.

Atsižvelgiant į tai, kad į SGD terminalą nuolat pristatoma ne mažiau 10 standartinio dydžio krovinių, rengėjų teigimu, tokio kiekio daugiau nei pakanka technologiniams terminalo procesams užtikrinti. Atsižvelgiant į tai, bei į tai, kad Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje ir Vyriausybės programoje nustatyti uždaviniai mažinti SGD terminalo būtinąjį kiekio tiekimo sąnaudas, nutarimo projektu Energetikos ministerija siūlo 2021 metams nustatyti SGD terminalo būtinąjį kiekį – 1 898 383 200 kWh (± 5 procentai). Šis kiekis atitinka du tipinio dydžio SGD krovinius per metus. Energetikos ministerijos ir AB „Klaipėdos nafta“ vertinimu, siūlomas SGD terminalo būtinasis kiekis leistų užtikrinti SGD terminalo būtinąją veiklą ir tinkamai įgyvendinti SGDTĮ nustatytus reikalavimus dėl SGD terminalo būtinąsios veiklos užtikrinimo.

Projekto esmė:

Nustatyti 2021 metams SGD terminalo būtinąjį kiekį, sumažinant jį nuo 2020 metams nustatytų 4–6 standartinio dydžio SGD krovinių iki 2 tipinio dydžio SGD krovinių per metus. Siekiama finansinė nauda – 50 procentų sumažinti SGD terminalo būtinąjį kiekio tiekimo paslaugos kaštus gamtinių dujų vartotojams ir sistemos naudotojams.

Derinimas – nutarimo projektas teiktas derinti Finansų ministerijai, Teisingumo ministerijai, VERT, Lietuvos pramonininkų konfederacijai, AB „Amber Grid“, AB „Klaipėdos nafta“ ir UAB „Ignitis“. Pastabas nutarimo projektui pateikė Finansų ministerija, VERT, AB „Klaipėdos nafta“, UAB „Ignitis“ ir AB „Ignitis grupė“. Pastabos į kurias nebuvo atsižvelgta, ar atsižvelgta iš dalies, įvertintos derinimo pažymoje.

Pagrindinės institucijų pastabos:

- ❶ Dėl įsigaliojimo termino – 2021 m. sausio 1 d. Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalyje numatyta, jog teisės aktai, keičiantys ar nustatantys naują ūkio subjektų veiklos ar jos priežiūros teisinį reguliavimą, paprastai įsigalioja gegužės 1 dieną arba lapkričio 1 dieną, tačiau visais atvejais ne anksčiau kaip po trijų mėnesių nuo jų oficialaus paskelbimo dienos. Siūloma nustatyti Teisėkūros pagrindų įstatymo nuostatas atitinkantį nutarimo įsigaliojimo terminą.
- ❷ Projektu teikiamas SGD terminalo būtinasis kiekis nėra suderintas su VERT ir AB „Klaipėdos nafta“, kaip tai nustatyta SGTĮ.
- ❸ Kyla rizika, kad nustačius mažesnę būtinąją SGD kiekį ir dėl įvairių nenumatytų aplinkybių nutrūkus komercinių krovinių srautui, ar jam reikšmingai sumažėjus (komerciniais pagrindais SGD terminalą naudojantys rinkos dalyviai, priešingai nei paskirtasis tiekėjas, nėra įpareigoti užtikrinti net iš anksto užsakytų ir suplanuotų SGD krovinių faktinį tiekimo į SGD terminalą), sutriks SGD terminalo veikla, kurio nenutrūkstamam veikimui technologiškai reikalingas mažiausiai 4 krovinių kiekis per metus.
- ❹ Projektu būtų sukelti nuostoliai paskirtajam tiekėjui, UAB „Ignitis“ ir jos akcininkams. Atsižvelgiant į tai, kad sutartis su Equinor ASA dėl SGD būtinąjo kiekio, lygaus 325 mln. kub. metrų gamtinių dujų per metus (4 SGD kroviniai per metus) yra sudaryta ir galiojanti iki 2024 m. gruodžio 31 d., priėmus projektą, UAB „Ignitis“ patirtų reikšmingus finansinius nuostolius bei potencialiai be finansinės pagalbos nebeturėtų galimybės toliau vykdyti paskirtojo tiekėjo veiklos bei susidurtų su likvidumo problemomis.

Atitiktis Vyriausybės programai: projektas iš dalies prisideda prie tiesiogiai Vyriausybės programos 5.2.3. darbo „Klaipėdos SGD infrastruktūros išlaikymo sąnaudų optimizavimas ir terminalo veiklos po 2024 m. užtikrinimas“ įgyvendinimo.

Dalykinio vertinimo išvada:

Atsižvelgiant į tai, kad didžioji dalis pateiktų pastabų nutarimo projektui yra vienaip ar kitaip pagrįstos, taip pat įvertinus galimus finansinius nuostolius ir riziką dėl UAB „Ignitis“ vykdomų strateginės reikšmės projektų, bei atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu vykdomos derybos su Equinor ASA dėl sutarties sąlygų pakeitimo, siūlytina numatyti nutarimo įsigaliojimo datą laikantis Teisėkūros pagrindų įstatymo nuostatų, ir tą laikotarpį išnaudoti visų aplinkybių, rizikų ir pasekmių įvertinimui.

Siūlytina nutarimo projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje, prieš tai apsvarsčius tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėja

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė